

PLA D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

(revisió 2020)

0. Introducció i normativa
1. Mesures d'atenció a la diversitat
 - 1.1 Mesures i suports universals
 - 1.2 Mesures i suports addicionals
 - 1.3 Mesures i suports intensius
 - 1.3.1. Plans de suport Individualitzat (PI)
2. Detecció i l'avaluació de les necessitats educatives de suport educatiu
3. Transicions educatives
4. Alumnes amb NESE
 - 4.1 NESE derivades d'Altes capacitats
 - 4.1.1 Programes que es poden aplicar per atendre a l'alumnat d'aquestes característiques
 - 4.2 NESE derivades de discapacitat auditiva
 - 4.3 NESE derivades de discapacitat visual
 - 4.4 NESE derivades de discapacitat intel·lectual
 - 4.5 NESE derivades de discapacitat física
 - 4.6 NESE derivades de pluridiscapacitat
 - 4.7 NESE derivades de trastorns de l'espectre autista
 - 4.8 NESE derivades de trastorn greu de conducta
 - 4.9 NESE derivades de trastorns mentals
 - 4.10 NESE derivades trastorns de l'aprenentatge i la comunicació
 - 4.10.1 Comunicació i llenguatge
 - 4.10.2 Matemàtica
 - 4.10.3 Trastorn per Dèficit d'Atenció
 - 4.11 NESE derivades de situació de malaltia
 - 4.12 NESE derivades de desavantatge educatiu
 - 4.13 Alumnes nouvinguts
5. Serveis i recursos.
 - 5.1 Comissió d'Atenció a la diversitat.
 - 5.2 Comissió Social.

0. Introducció i normativa

El present document forma part del Projecte Educatiu de Centre i recull les mesures per atendre la diversitat. Aquest pla regula el diagnòstic de les necessitats dels alumnes, les persones responsables de decidir la mesura adient, l'organització i aplicació, les persones responsables de dur-les a terme i l'avaluació.

Normativa d'aplicació tenint el compte el DECRET 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu:

<http://portaldogc.gencat.cat/utillsEADOP/PDF/7477/1639866.pdf>

La Llei d'educació estableix en l'article 91 que entre els elements que ha de contenir el projecte educatiu del centre hi ha els procediments d'inclusió dels alumnes, a més de les altres actuacions que caracteritzen el centre, com les prioritats i els plantejaments educatius i l'aplicació dels criteris d'organització pedagògica.

- **Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre**, per la que es modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació.
- **Llei 12/2009, del 10 de juliol**, d'educació (DOGC núm. 5422, de 16.7.2009), estableix les garanties i els criteris a que s'ha d'ajustar el procediment d'admissió.
- **Llei 14/2010, del 27 de maig**, dels drets i les oportunitats en la infància i l'adolescència (DOGC núm. 5641, de 2.6.2010).
- **Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre**, per a la millora de la qualitat educativa.
- **Decret 299/1997, de 25 de novembre**, sobre l'atenció educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials (DOGC núm. 2528, de 28.11.1997)
- **Decret 181/2008, de 9 de setembre**, pel qual s'estableix l'ordenació dels ensenyaments del segon cicle d'educació infantil (DOGC núm.5216, de16.9.2008)
- **Decret 102/2010, de 10 d'agost**, d'autonomia dels centres educatius (DOGC núm. 5686, de 5.8.2010)
- **Decret 119/2015, de 23 de juny**, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària (DOGC núm. 6900, de 26.6.2015)
- **Decret 150/2017, de 17 d'octubre**, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, desplega la Llei d'Educació 12/2009 i té per objecte garantir que tots els centres educatius siguin inclusius.
- **Ordre EDU/484/2009, de 2 de novembre**, del procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació del segon cicle de l'educació infantil (DOGC núm. 5505, de 13.11.2009)
- **Ordre ENS/164/2016, de 14 de juny**, per la qual es determinen el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària. (DOGC núm. 7148, de 23.6.2016)
- **Resolució d'11 de juny de 2013**, de la Direcció General d'Educació Infantil i Primària que ordena l'organització del Suport Escolar Personalitzat en el centres d'educació infantil i primària.
- **Resolució ENS/1544/2013, de 10 de juliol**, de l'atenció educativa a l'alumnat amb trastorns de l'aprenentatge (DOGC núm. 6419, de 17.7.2013).
- **Resolució ENS/1543/2013, de 10 de juliol**, de l'atenció educativa a l'alumnat amb altes capacitats (DOGC núm. 6419, de 17.7.2013).

1. Mesures d'atenció a la diversitat

Les mesures d'atenció a la diversitat s'engloben en tres grups:

1.1. Mesures i suports universals: Accions i pràctiques de caràcter educatiu, preventiu i proactiu. Adreçades a TOTS els alumnes. Són aquelles mesures que permeten al centre crear contextos educatius inclusius:

- Centre educatiu
- Diversitat a l'aula
- Mesures transversals
- Mesures organitzatives i d'accés
- Mesures metodològiques

I que es concreten en les següents estratègies organitzatives per tal d'atendre la diversitat:

1. Desdoblament de grups (sense criteris d'homogeneïtat) per tal de permetre una major atenció individualitzada a cada nen/a així com el desenvolupament d'activitats que, per les seves característiques, són difícils de dur a terme en gran grup. El fet de treballar amb un grup més reduït d'alumnes permetrà plantejar situacions més participatives, interactives i la proporció de més ajuts i de més qualitat per part del mestre o la mestra. Aquesta estratègia s'utilitzarà en tots els cicles per treballar l'ús de la llengua oral i escrita i les matemàtiques així com altres continguts relacionats amb l'àrea de llenguatge visual, plàstic, informàtic i musical.
2. Atenció de la M.E.E amb alumnes amb P.I. dins de l'aula ordinària.
3. Treball conjunt de dos mestres a l'aula per tal de garantir una adquisició de l'aprenentatge i tenir un suport addicional a l'hora de realitzar activitats més dinàmiques.
4. Seguiment de tots/es aquells/es alumnes que presentin algun tipus de dificultat o de risc de patir-ne, ja sigui amb entrevistes periòdiques amb les tutores i/o amb el responsable del departament d'Orientació, o amb observacions directes a les diferents aules on es trobin.
5. Realització de tallers a l'escola i/o sortides, per treballar el currículum des d'una vessant més vivencial i pràctica. Es treballen a tots els nivells.
6. Treball cooperatiu i per projectes: La línia general d'escola és treballar de manera cooperativa, fomentant el treball en grups heterogenis i l'ajuda entre iguals. També es treballa els continguts per projectes per tal de fer l'aprenentatge més significatiu. Actualment es realitza un projecte trimestral a tots els nivells, tot plegat per a millorar la motivació, les qualificacions i l'assoliment de les CB.
7. Acció tutorial: Els tutors seran els encarregats d'assegurar el bon funcionament de l'aula.
8. Avaluació formativa i formadora.
9. Configuració de grups heterogenis: Majoritàriament es treballarà amb grups heterogenis per tal de que hi hagi varietat d'alumnat i es fomenti l'aprenentatge entre iguals.

10. Integrar a la nova metodologia les TIC a infantil i primària (tablets, PDI, pc's) i potenciar les eines TIC en la creació digital a CS i ESO (programació, disseny 3D, creació de jocs, edició de vídeo i àudio, webs...) i en la recerca i selecció d'informació a tots els nivells.
11. Treballar a partir de les intel·ligències múltiples per a augmentar la motivació de l'alumnat amb o sense dificultats específiques i així reduir el fracàs escolar, a més de poder atendre de forma més acurada els alumnes que destaquen en l'aprenentatge positivament i necessiten un enriquiment en els seu aprenentatge per tal de desenvolupar al màxim les seves capacitats i/o talents. Per aquest motiu es realitzen els següents projectes a l'escola:
 - Projectes Entusiasmats i Onmat per les etapes d'Infantil, Primària i ESO per l'ensenyament de les matemàtiques i Projecte Ludilletres per Infantil i primer cicle d'Educació Primària per l'aprenentatge de la lectoescriptura

1.2. **Mesures i suports addicionals:** Actuacions educatives que permeten ajustar la resposta educativa de forma flexible i temporal. Adreçades a alumnes que tenen circumstàncies personals singulars o de vulnerabilitat (permanents o transitòries).

Es determinen a partir de la detecció de les necessitats. Avaluació psicopedagògica.

- Mesures d'acció tutorial específiques.
- Suport del MEE
- Suport escolar personalitzat (SEP).
- Aula d'acollida.
- Suport lingüístic i social.
- Projectes específics de suport a l'audició i el llenguatge.
- Atenció domiciliària.
- Atenció al poble gitano.
- Aules hospitalàries.
- Unitats docents en els centres educatius de Justícia Juvenil.
- Unitats docents dels centres residencials de la DGAIA.
- Mesures i suports intensius: Actuacions educatives EXTRAORDINÀRIES adaptades a la singularitat dels alumnes amb NESE i poden comportar l'elaboració d'un PI.
- SIEI (Suports intensius per a l'escolarització inclusiva). Antigues USEE.
- UAL (Unitats d'Audició i Llenguatge).SIAL
- AIS (Aules Integrals de Suport).
- CEEPSIR (Centres d'Educació Especial Proveïdors de Serveis i Recursos).
- CEE (Centre d'Educació Especial).
- La reducció de la durada d'alguna etapa educativa per als alumnes de AACC.
- Adaptacions horàries dels alumnes. Augment o detriment d'hores de determinades matèries.

Pel que, a partir de la realitat de la població escolar de les diferents aules de l'escola i de les demandes realitzades per part dels diferents professionals, s'utilitzaran les següents estratègies organitzatives per tal d'atendre la diversitat:

1. Mestra d'Educació Especial (MEE): Els alumnes amb Dificultats en l'Aprenentatge tindran un suport dins de l'aula per part de la MEE i unes adaptacions consensuades amb el tutor. La mestra haurà de vetllar per la inclusió a l'aula i donarà suport en tot moment.
2. Auxiliar d'Educació Especial (AEE): Els alumnes NESE/NEE poden tenir suport addicional, on un auxiliar d'educació especial els ajudarà i acompanyarà en el seu dia a dia a fer les tasques proposades per la tutora i la MEE.
3. Suport Escolar Personalitzat (SEP): Treball conjunt de dues mestres a l'aula, reforç de SEP. Permet ajudar als alumnes amb necessitats dins de l'aula, per tal d'aconseguir que segueixin el ritme d'aprenentatge del grup classe.
4. Atenció en petit grup a l'aula de reforç o educació especial amb nens i nenes nous que formen part del projecte d'immersió lingüística i que necessiten un suport específic i progressiu. D'aquesta manera volem facilitar un bon procés d'integració que afavoreixi una introducció coherent i progressiva a la dinàmica ordinària de l'aula.
5. Atenció individual i/o en petit grup a alumnes amb NESE dins de l'aula ordinària.

1.3. Mesures i suports intensius

1. Atenció a petits grups fora de l'aula amb nens i nenes que presenten dificultats significatives d'aprenentatge i que tenen un Pla individualitzat en les àrees de llengua catalana i matemàtiques amb l'aplicació d'estratègies re-educatives, de suport i d'afiançament a partir dels continguts establerts en els seus Plans individualitzats, depenent dels casos. Aquesta atenció s'organitzarà amb grups reduïts (segons el nivell d'aprenentatge) que atindrà la mestra d'educació especial o un mestre del cicle.
2. El CREDA, té un paper fonamental en els casos més greus d'alteració del llenguatge i de la parla. Farà atencions individualitzades en aquells casos prèviament seleccionats i valorats.

1.3.1 Plans de suport Individualitzat (PI)

El pla individualitzat és una eina per a la planificació de mesures, actuacions i suports per donar resposta a situacions singulars i complexes de determinats alumnes, perquè puguin aprendre i participar en la vida del centre educatiu. El pla individual recull el conjunt d'ajudes, suports i adaptacions que pugui necessitar un alumne en els diferents moments i contextos escolars.

S'ha d'elaborar un pla individualitzat per a un alumne quan es considera que per al seu progrés són insuficients les adaptacions incorporades a la programació ordinària i les mesures de reforç o ampliació previstes.

El Departament d'orientació, l'EAP i la comissió d'atenció a la diversitat promouran les mesures d'informació general, ajuda i assessorament al tutor/a-coordinador/a del pla i a l'equip de professors per a la seva elaboració i aplicació.

La proposta d'elaborar del pla individualitzat pot sorgir d'un dictamen d'escolarització, d'un informe psicopedagògic o a demanda d'un tutor/a, o de qualsevol altre mestre/a o professor/a de l'equip docent si identifiquen que per al progrés d'un alumne/a no són suficients les mesures

d'atenció a la diversitat planificades per al centre en general o per al seu grup classe en particular. L'elaboració d'un pla individualitzat s'ha de fer sempre des de la perspectiva inclusiva i pot requerir la revisió de com s'organitzen els recursos disponibles de l'aula i del centre.

El responsable de l'elaboració del pla individualitzat serà el tutor o la tutora de l'alumne/a. El pla l'ha d'aprovar el director o la directora del centre, a proposta de la comissió d'atenció a la diversitat.

El tutor o la tutora serà el designat per fer-ne el seguiment i la coordinació, i actuar com a principal interlocutor amb la família, a la qual se li pot lliurar una còpia del pla si s'escau.

El pla individualitzat ha d'incloure:

- Dades identificadores de l'alumne/a.
- Justificació del Pla individual.
- Nivell d'habilitats i competències de l'alumne/a.
- Competències bàsiques i objectius prioritaris d'aprenentatge.
- Metodologia.
- Quadre horari setmanal de l'alumne/a i suports del pla de treball. S'especificaran les ajudes tècniques i suports que es proporcionaran a l'alumne.
- Criteris d'avaluació. Previsió d'una valoració periòdica i un registre sistemàtic del progrés de l'alumne, que servirà per fixar nous objectius i modificar, si cal, el pla.
- Professionals que hi participen.
- Previsió de les coordinacions amb els serveis externs i professionals que intervenen.
- Participació i consentiment de la família.

(Veure annex 1)

A part de les diferents estratègies d'atenció a l'alumnat esmentades s'han de realitzar reunions de coordinació que ens permetin dur a terme un seguiment i control acurat de l'evolució dels i de les diferents alumnes i anar adaptant el procés d'ensenyament-aprenentatge a les seves necessitats i així poder garantir-ne una resposta educativa de qualitat.

- o Coordinacions setmanals de cicle
- o Coordinacions setmanal de tots els membres del DOP Departament d'Orientació Psicopedagògica.
- o Coordinacions mensuals del Departament d'Orientació-EAP
- o Coordinacions mensuals de la CAD
- o Coordinacions setmanals Equip directiu
- o Coordinacions setmanals Equip directiu i coordinadors de cicle

- Coordinacions periòdiques dels membres del Departament d'Orientació amb tutors, famílies, coordinacions serveis externs (CREDV, CREDA, CSMIJ, CDIAP), amb centres de tractament psicoterapèutic privats(CAPI), seguiment dels P.I i preparació de les CAD i Comissions socials.

L'EAP forma part de l'organització i concreció de l'atenció a la diversitat:

- Assessorant al centre en la planificació i aplicació de mesures d'atenció a la diversitat. Aquesta actuació es treballa en el marc de la reunions mensuals amb els integrants del DOP fent la previsió i planificació de l'atenció de l'alumnat amb N.E.E
- Participació en les Comissions socials trimestrals per tractar casos d'àmbit social.
- Reunions mensuals amb el Departament d'Orientació per fer el seguiment de la casuística, analitzar i prioritzar les demandes de valoració de l'EAP.
- Participació en el procés d'acollida als centres de l'alumnat de nova incorporació amb N.E.E, nous i SCD. (Veure el pla d'acollida del centre).
- Recollida i anàlisi de les noves demandes de valoració, conjuntament amb els membres del Departament d'Orientació per tal d'identificar les actuacions específiques que caldrà dur a terme i poder- les prioritzar.
- Avaluació psicopedagògica d'alumnes NESE.
- Realització de dictàmens i informes per a l'escolarització de l'alumnat i altres tipus d'informes: per alumnes de nova incorporació i regularització, tràmit de beques, derivacions CREDA i CSMIJ, per resumir les actuacions dutes a terme per l'EAP.
- Recull i revisió de dades per a la tramitació dels ajuts de material i altres, així com les orientacions i criteris per a la rendibilització dels recursos.

2. Detecció i l'avaluació de les necessitats educatives de suport educatiu

Les Necessitats Específiques de Suport Educatiu (NESE) s'identifiquen i s'avaluen considerant el funcionament de l'alumne dins del seu context educatiu, independentment de la seva condició personal i social, amb l'objectiu de proporcionar-li els suports necessaris per afavorir-ne l'aprenentatge en condicions d'equitat. S'han de basar en:

- les àrees de fortaleses de l'alumne
- les competències prèviament adquirides i la modalitat d'aprenentatge més eficaç
- els reptes, els desafiaments curriculars als quals s'enfronta
- les condicions personals o socials que interfereixen en la seva capacitat d'aprendre.

Es considera Necessitat Educativa Especial el decalatge que es produeix entre les capacitats de l'alumne i les exigències del context. Aquest decalatge afecta substancialment el desenvolupament i l'aprenentatge.

La necessitat de garantir la inclusió de tots els alumnes fa necessària una tasca que sovint, sembla contradictòria amb el sistema inclusiu: designar i definir les categories de necessitats de suport educatiu. Aquestes categories i definicions no defineixen la persona, defineixen condicions temporals o permanents en què es troba la persona. Parlem de categories per ajustar millor les mesures i suports.

Les discapacitats i els trastorns de desenvolupament han de ser considerats des del model social, abordats des del mateix currículum i dedicant-hi esforços per garantir que l'alumne pot accedir i participar en totes aquelles activitats que resulten imprescindibles per al seu desenvolupament i aprenentatge en societat.

Els alumnes amb NESE poden venir ja detectats i amb informes per part de l'EAP quan inicien l'escolaritat (P · Ed Infantil) o si arriben d'una altra escola. Moltes vegades és el mestre/a tutor/a qui detecta que alguna cosa està passant i el nen no pot fer front a l'aprenentatge dels continguts curriculars. En aquest moment el mestre/a comparteix aquesta situació amb el responsable del Departament d'Orientació (Psicòleg, Psicopedagog, mestre d'Educació Especial o pedagog), que en farà una primera valoració de l'alumne/a. Depenent d'aquesta valoració, el mestre/a conjuntament el responsable de l'etapa completarà el full de demanda d'intervenció perquè la psicopedagoga de l'EAP atengui el cas i pugui identificar les actuacions específiques que caldrà dur a terme .

*Veure annex 2 "Protocol de demanda d'observació a l'EAP".

Els membres del Departament d'Orientació o un mestre del Cicle, prèviament assessorat, faran l'atenció directa als alumnes amb necessitats educatives especials greus i donaran suport als Mestres en la participació d'aquests alumnes a l'aula ordinària.

L'avaluació dels processos d'aprenentatge dels alumnes amb n.e.e ha de seguir el mateix procés que la resta dels alumnes. Els plans individualitzats, per a aquells alumnes que en disposin, han d'esdevenir el referent per a l'avaluació d'aquests alumnes, tenint en compte – en el marc dels objectius del curs, del cicle i etapa- l'assoliment de les competències bàsiques, l'autonomia personal i social (adaptació a l'aula ordinària, grup específic, grup reduït) i l'adquisició d'hàbits de treball i d'aprenentatge.

Per als alumnes amb n.e.e que disposin d'un pla individualitzat, els resultats de les avaluacions de les àrees es referiran a aquest pla, i a l'apartat d'observacions de l'acta d'avaluació es resumirà la informació que sigui rellevant sobre els objectius del pla de l'alumne/a. L'avaluació qualitativa recollirà bàsicament el grau d'assoliment de les competències bàsiques.

La comissió d'avaluació, amb la col·laboració de l'EAP, ha de fer el seguiment dels aprenentatges dels alumnes i adoptar les decisions que corresponguin en relació amb l'atenció educativa que es dóna a l'alumne/a, procurant sempre la màxima participació dels alumnes en entorns i grups ordinaris.

En els informes trimestrals s'explicitarà l'evolució de l'alumne/a en les diferents àrees (continguts treballats i objectius assolits), l'assoliment d'hàbits d'autonomia i desenvolupament personal i l'adaptació al centre i al grup.

La implicació de les famílies i l'enregistrament sistemàtic dels aspectes que es tracten i els acords que es prenen seran essencials per poder fer el seguiment de l'evolució de l'alumne/a. En els documents oficials d'avaluació hi han de constar les mesures d'atenció a la diversitat adoptades i el pla individualitzat, quan escaigui.

3. L'orientació educativa en les transicions educatives

La tasca orientadora i tutorial pròpia dels equips docents pren una significació especial en els

denominats períodes de les transicions educatives. Encara que la tasca orientadora és una activitat essencialment d'acompanyament constant al llarg de tota l'escolarització, ha de començar als primers cursos de primària i hi ha moments puntuals on l'alumne/a haurà de prendre decisions que afectaran clarament el seu futur acadèmic, professional o, fins i tot, la seva entrada al món laboral. Abans i durant aquests períodes de transició entre diferents etapes del sistema educatiu, o bé entre aquest i el món laboral, convé adequar la funció orientadora a les necessitats de l'alumne/a en aquests escenaris.

Especialment caldrà estar amatents a la transició entre la finalització de l'educació primària i el començament de l'educació secundària obligatòria. No n'hi ha prou en què es traspassin d'un centre a l'altre les informacions més o menys estandaritzades de cada alumne/a sinó que cal, sobretot, fer una tasca de seguiment acumulatiu que permeti establir una relació intercentres (primària-secundària), que comporti accions de reorientació de la tasca didàctica i metodològica dels centres de primària arran del seguiment del procés acadèmic i personal que han seguit els alumnes en el centre de secundària. I, a l'inrevés, que propiciï un replantejament de les propostes didàctiques i curriculars dels centres de secundària una vegada conegudes les circumstàncies del procés d'escolarització que van seguir els alumnes en els seus centres de primària de procedència. A més, i de cara al seguiment individualitzat de cada alumne/a, resultarà molt convenient coordinar un procés de seguiment i de recollida d'informació rellevant de cada estudiant en els seus aspectes personals, familiars, acadèmics, aptitudinals, actitudinals, etc. que permeti prosseguir a secundària el camí iniciat a primària amb plena solució de continuïtat, és a dir, sense haver de començar de bell nou a recollir informació de l'històric familiar, social i personal de l'alumne/a. Tot discent ha de tenir el dret que, a l'igual que succeeix amb l'històric clínic, el sistema educatiu pugui disposar de tota la informació rellevant per a prendre decisions pedagògiques i institucionals que garanteixin una millor i adequada atenció educativa al llarg de tot el procés d'escolarització (i en totes les etapes del sistema), sense necessitat de repetir protocols, avaluacions, entrevistes, etc. per a recollir una informació ja existent.

Si la transició entre primària i secundària és important per a l'orientació, sobretot entre centres, la que es produeix al final de l'educació secundària obligatòria ho és principalment pel propi alumne/a donat que ell/a, amb l'ajuda de la seva família i de l'orientació del seu tutor/a i de l'equip docent, haurà de prendre llavors decisions que afectaran el seu futur acadèmic o professional. En efecte, al llarg de tota l'ESO, i molt especialment en els darrers cursos de l'etapa, haurà de plantejar-se si continuarà en el sistema educatiu o bé optarà per ingressar en el mercat laboral. I si escull el camí acadèmic, si ho fa pel batxillerat (haurà de decidir també per a quina modalitat) o bé s'orienta envers alguna especialitat de formació professional. Es tracta, doncs, d'una decisió autònoma però condicionada en primer terme pels propis resultats acadèmics (acreditació o no) i per les expectatives personals i la presa de consciència de les seves prioritats, fruit segurament d'un llarg procés d'autoconeixement personal si la funció orientadora ha exercit bé el seu procés d'acompanyament personal. En aquests moments però, i malgrat l'alumne/a hagi estat objecte d'aquesta bona feina orientadora, no treu que necessitarà una atenció especial per a poder informar-se de les ofertes i modalitats acadèmiques o professionals que estan al seu abast escollir. També li caldrà disposar d'informacions en relació a què comportarà la seva decisió presa en un sentit o un altre. I el consell orientador aquí, també el del centre, hi pot jugar una influència molt significativa. És per tot això que caldrà tenir planificades, dins el PAT, un conjunt d'actuacions que facilitin a tots els alumnes la informació necessària per a poder exercir la seva decisió amb prou coneixement perquè esdevingui una opció entre les altres possibles i no solament l'única possibilitat per a l'estudiant

El mateix podríem assenyalar de les altres transicions dins el sistema, ja sigui envers els cicles formatius de formació professional, entre les diverses passarel·les existents dins els ensenyaments secundaris no obligatoris, o bé l'accés als programes de qualificació professional, etc. En totes elles la feina de l'equip docent, en aplicació de les accions previstes

en el PAT del centre, resultaran prioritàries per a poder informar i acompanyar la decisió de l'alumne/a des de la visió transversal del currículum escolar per una part i des del coneixement del procés maduratiu de l'alumne/a de l'altra.

4. Alumnes amb NESE

4.1 NESE derivades d'Altes capacitats

En l'heterogeneïtat de l'aula, trobem alumnes que segueixen el ritme de la classe sense problemes, altres que tenen certes dificultats d'aprenentatge i també alguns que sobresurten pel seu rendiment o que tenen capacitat per fer-ho. Detectar aquests alumnes amb altes capacitats és necessari per atendre les seves necessitats.

L'alumnat amb altes capacitats no forma un grup homogeni. Hi ha una gran diversitat, similar a la que trobem en els alumnes amb dificultats per aprendre.

Podem recollir, però, alguns termes que aporten matisos diferents a les característiques que posseeix l'alumnat amb capacitats intel·lectuals.

La **superdotació** quan en el comportament de l'alumnat hi ha una interacció entre les altes capacitats intel·lectuals, l'alt nivell de creativitat i el compromís amb la tasca. (Teoria dels tres anells, Renzulli)

Mostren una capacitat cognitiva superior a la mitjana, amb bona memòria, atenció i predisposició per a l'aprenentatge. Tenen una alta productivitat i són originals. Dediquen molta energia a resoldre activitats, són perseverants. Poden portar diferents projectes alhora i són observadors. Acostumen a mostrar il·lusió pel treball i confiança en les pròpies possibilitats.

El **talent** quan mostra una elevada aptitud en un àmbit (per exemple, talent verbal o matemàtic) o en un tipus de processament (talent lògic o creatiu). En la resta d'àmbits o de formes de processament poden presentar nivells discrets, fins i tot deficitaris. Parlarem de talents complexos quan destaquen varies aptituds específiques. La irregularitat és una de les característiques de l'alumnat talentós.

La **precocitat** implica un ritme de desenvolupament més ràpid a una o varies àrees. Els alumnes amb precocitat, solen manifestar un major nombre de recursos intel·lectuals que els seus companys i companyes al llarg de l'etapa de desenvolupament i activació dels recursos intel·lectuals bàsics (entre 0 i 14 anys).. Una vegada acabada la maduració, les seves capacitats intel·lectuals poden equilibrar-se amb les dels companys, o bé poden concretar-se en superdotació o talent.

Els primers en observar que un nen o una nena tenen altes capacitats intel·lectuals són els adults propers, freqüentment els seus pares i els seus mestres o professors.

En la identificació cal utilitzar protocols que duren a terme els docents professorat, els pares la família i els propis alumnes, si no són massa petits per fer-ho, ja que les altes capacitats han de manifestar-se en diferents contextos.

El tipus d'excepcionalitat de l'alumne marcarà definirà importants matisos en tota intervenció. Cal preveure els següents elements:

- Completar i/o ampliar els continguts de cada etapa educativa.
- Treballar els objectius de socialització i les habilitats comunicatives si es detecten necessitats específiques en aquest àmbit.
- La interacció de l'alumne/a en el seu grup d'iguals.
- Mesures de flexibilització

- La planificació acurada de les activitats permetrà que els alumnes puguin treballar desenvolupant al màxim les seves capacitats.

Les activitats que s'organitzin no cal que vagin només adreçades als alumnes amb altes capacitats, també hi poden participar aquells alumnes que tenen interès i motivació en les matèries que es treballen. (Veure Annex 3 : Pràctiques docents que afavoreixen l'atenció als alumnes)

4.1.1 Programes que es poden aplicar per atendre a l'alumnat d'aquestes característiques

<p>Ampliacions curriculars</p>	<p>Consisteix a afegir continguts al currículum ordinari i ampliar l'estructura de temes i continguts amb més informació. Per exemple, si s'està treballant els tipus de volcans, una bona ampliació pot consistir a cercar quins volcans hi ha en els diversos continents, classificar-los segons els tipus, i situar-los en un mapa del món. Amb aquesta tasca, l'alumne amplia l'objectiu central —tipus de volcans— amb exemples i informació geogràfica, alhora que, secundàriament, assenta les bases per a una ulterior elaboració del tema, és a dir, no s'ha apartat del contingut fonamental, però ha satisfet el seu ritme d'aprenentatge. Aquesta línia resulta òptima per a talents acadèmics i casos de precocitat. Igualment, si l'ampliació se centra en una sola matèria o àrea, és perfectament adient per als talents específics.</p>
<p>Entrenament metacognitiu</p>	<p>Aquest recurs s'empra per aprendre a gestionar els propis recursos cognitius i conductuals. En aquest sentit, també és d'ús genèric, però especialment apropiat per als casos en què es disposa de bons recursos. D'altra banda, acostuma a tenir efectes positius no només en l'aprofitament d'aptituds, sinó també en l'equilibració: evitar que només es facin servir els "punts forts" del perfil cognitiu. A diferència de l'enriquiment curricular, aquí s'introdueixen continguts extracurriculars, cosa que pot dificultar l'organització. Per aquesta raó, aquest tipus d'acció se sol realitzar fora de l'horari acadèmic. Pel que fa a la seva utilitat, els talents simples són els subjectes que més beneficis n'obtenen, especialment pels efectes equilibradors abans esmentats, mentre que talents acadèmics i superdotats solen desenvolupar recursos metacognitius de manera autònoma.</p>
<p>Enriquiment aleatori</p>	<p>És una forma d'abordar l'enriquiment que consisteix a planificar una sèrie de temes i activitats que incloguin continguts del currículum i d'altres externs, però vinculables. L'alumne, seguint les pròpies motivacions, tria els que li són més grats i els treballa de manera paral·lela a a les classes normals. La forma en què són treballats la defineix també el mateix alumne, realitzant un projecte previ de la tasca a dur a terme, el qual serà supervisat pel professor/a o orientador/a. En aquestes condicions, l'ajustament a les pròpies característiques es concreta de manera espontània i l'acció docent se centra a facilitar vies d'informació, suggeriments, etc. Es tracta d'un recurs flexible i aprofitable per tots els alumnes excepcionals que, per aquesta flexibilitat, minimitza els costos de planificació i de treball previ sobre els continguts. Si l'alumne no s'implica veritablement en el desenvolupament del projecte, pot conduir cap a un aprofitament baix, raó per la qual la supervisió ha de ser més contínua.</p>

<p>Acceleració de curs</p>	<p>Segons Borland (1989), "L'acceleració és un dels fenòmens més curiosos en el camp de l'educació. No puc pensar en cap altre en el qual hi hagi un abisme tan gran entre el que la investigació ha demostrat i el que la majoria dels docents creuen. La investigació en acceleració és tan uniformement positiva, els beneficis d'una acceleració apropiada són tan inequívocs, que és difícil entendre com s'hi pot oposar un docent."</p> <p>L'acceleració consisteix en la reducció de la durada d'algun dels cicles de l'educació infantil i primària i en l'avançament de curs a l'educació secundària. Aquesta estratègia soluciona, els problemes d'avorriment i motivació. Pot servir també per millorar les relacions amb els companys, ja que són més madurs i es troben més bé amb companys més grans, però caldrà vetllar també per satisfer el desenvolupament socioemocional.</p> <p>Sol ser una mesura adequada per a alumnes amb alt ritme d'aprenentatge (talent acadèmic, precocitat).</p>
<p>Agrupament</p>	<p>Es fonamenta en el fet d'ajuntar alumnes de característiques o interessos semblants per treballar un determinat projecte, o una determinada matèria, per fer un treball de grup, etc. Acostuma a ser molt eficaç a l'hora de millorar la motivació i el rendiment. Segons la manera en què es concreti aquesta mesura té avantatges i inconvenients que s'han de valorar abans d'implementar-la.</p> <p>Si es tracta d'un agrupament a temps total pot resultar segregadora, en la mesura que els alumnes se socialitzen segons regles, nivells de comunicació i d'interacció restringits. En canvi, si es tracta d'agrupaments parcials (una part del temps, alguna matèria, activitats extraescolars, etc.), els beneficis queden més repartits. Els agrupaments flexibles o fora de l'horari lectiu, aprofitant, per exemple, l'espai del suport escolar personalitzat, poden ser, en aquest sentit, una bona alternativa.</p>

4.2 NESE derivades de discapacitat auditiva

La discapacitat auditiva es pot diferenciar en:

- Discapacitat auditiva lleugera (20-40 dB) (DAL): Pot comportar problemes per sentir la veu baixa i algunes consonants.
- Discapacitat auditiva mitjana (40-70 dB) (DAM): Pot comportar pèrdua d'informació i de la discriminació de paraules en converses.
- Discapacitat auditiva severa (70-90 dB) (DAS): Pot comportar que no se sentin converses a intensitat normal.
- Discapacitat auditiva profunda (90-110 dB) (DAP): Pot comportar que no se senti la parla i es percebi només vibració. Afecta l'adquisició de la parla i/o el llenguatge i, per tant, afecta adversament el rendiment escolar.
- -Cofosi: Absència total de percepció del so

Suports educatius:

L'alumnat pot ser escolaritzat en qualsevol centre ordinari i a banda del suport del professional del CREDA en quan a la valoració psicopedagògica, l'atenció directa i l'assessorament al centre i a la família, el centre oferirà el suport específic que es requereixi per a facilitar-li l'accés al currículum. Aquest suport pot ser un Mestre d'Audició i Llenguatge o qualsevol professional

en l'atenció a la diversitat (mestre d'educació especial, orientador...). En el cas d'haver escollit la modalitat bilingüe es compta amb professionals coneixedors de la llengua de signes que es designen específicament si el centre no compta amb el recurs.

El Departament d'Ensenyament ofereix suports específics entorn a les dificultats greus de comunicació i llenguatge que els alumnes poden manifestar degudes a la seva discapacitat auditiva.

4.3 NESE derivades de discapacitat visual

Aquesta disminució de la visió pot manifestar-se en diferents graus, des d'una baixa visió moderada o severa, fins a una ceguesa total.

- Baixa visió
- Ceguesa

La baixa visió es pot manifestar de maneres diverses pel que fa a camp visual (amplitud espacial que abraça la visió) , agudesa visual (capacitat per discriminar detalls en relació amb una distància determinada) i sensibilitat al color i/o contrast.

A les limitacions en l'agudesa i/o el camp visual poden afegir-s'hi, segons la patologia causant, altres efectes com enlluernaments, nistagme (dificultat per fixar la mirada en l'objecte d'atenció) o alteracions en la percepció dels colors.

En el cas de la ceguesa caldrà considerar si aquesta és d'etiologia congènita o bé adquirida. Aquesta variable determinarà unes característiques diferencials en els processos de representació mental de la realitat. El fet que la persona hi hagi vist durant un temps de la seva vida haurà possibilitat l'elaboració d'imatges mentals amb components visuals. Aquest fet la diferencia de les persones amb ceguesa congènita i té una especial rellevància en la percepció que tindran del seu entorn.

Els centres docents amb alumnat amb discapacitat visual reben el suport de professionals itinerants especialistes. Aquests formen part d'un programa d'intervenció educativa vinculat al Centre de Recursos Educatius per a Deficients Visuals (CREDV), fruit d'un conveni de col·laboració entre el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i l'ONCE. La seva intervenció es concreta en tres grans àmbits: alumnat i famílies, centres i professorat, i zona educativa.

A l'Ateneu es troba el curs sobre Estratègies per a la inclusió de l'alumnat amb discapacitat visual, el CREDV disposa d'un moodle amb múltiples apartats respecte de l'atenció a les famílies, formació, recursos, etc. ... té un accés com a visitant que permet visualitzar la part pública dels diferents apartats.

4.4 NESE derivades de discapacitat intel·lectual

La discapacitat intel·lectual, segons defineix el DSM 5, és un trastorn que comença en el període de desenvolupament i que inclou limitacions en el funcionament intel·lectual i en la conducta adaptativa quant al domini conceptual, social i pràctic, i que té implicacions importants en l'aprenentatge escolar.

L'American Psychological Association (APA) defineix la intel·ligència com l'habilitat a través de la qual els individus són capaços de comprendre coses complexes, afrontar i resoldre certes complicacions a través del raonament. Altres dimensions que influeixen : la conducta adaptativa, la participació, la interacció, els rols socials, la salut i el context (AAIDD 2010, 22)

La definició està basada en el model ecològic que determina que el funcionament humà es el

resultat entre la interacció de l'individu i el seu entorn.

L'alumnat amb DI presenta discrepàncies entre la seva competència individual i les demandes de l'entorn.

L'actual concepte de discapacitat intel·lectual es basa en un model multidimensional del funcionament humà organitzat en cinc dimensions de funcionament: capacitats intel·lectuals, conducta adaptativa, salut, participació i context.

Habilitats intel·lectuals : fa referència al concepte d'intel·ligència. Segons Gottfredson (1997), inclou el raonament, la planificació, la resolució de problemes, el pensament abstracte, la comprensió d'idees complexes, l'aprenentatge ràpid i aprendre de l'experiència...

Conducta adaptativa: es refereix al conjunt d'habilitats adaptatives (conceptuals, socials i pràctiques) apreses per la persona i que li permeten el funcionament diari.

Les habilitats adaptatives que es poden entendre com aquelles que la persona ha de tenir per donar resposta a les demandes que li fa el medi que l'envolta. Aquestes habilitats es complementen i es poden donar conjuntament en determinades situacions.

En trobem de tres tipus:

- Habilitats conceptuals: llenguatge, lectura i escriptura, conceptes relacionats amb els diners, el temps i els nombres.
- Habilitats socials: habilitats interpersonals, responsabilitat social, autoestima, candidesa, credulitat, ingenuïtat, seguir les regles i les normes, evitar la victimització i la resolució de problemes socials.
- Habilitats pràctiques: activitats de la vida diària (cura personal), habilitats ocupacionals, maneig dels diners, seguretat, tenir cura de la salut, mobilitat (desplaçaments i viatges), programació/rutines i ús del telèfon.

Salut: fa referència al benestar físic, mental i social.

Participació:: es refereix a la implicació del subjecte en les activitats de la vida diària i d'interacció amb els altres en els diferents àmbits de la vida social.

Context: : descriu el conjunt de les condicions interrelacionades en què la persona viu, inclou components ambientals i personals.

Serà necessari elaborar un pla de suport individualitzat (PI) que reculli, a partir de l'avaluació psicopedagògica i formativa de l'alumne, les mesures i suports necessaris així com la seva planificació i avaluació.

En la planificació educativa, caldrà prioritzar les habilitats que permeten l'accés i la participació en aprenentatges, activitats i entorns significatius:

- Habilitats fundacionals: Es consideren bàsiques per a la interacció amb les persones i la informació. Permeten l'accés a aprenentatges, activitats significatives i entorns rellevants. Són essencials les que faciliten la independència, la relació, la participació i el benestar. Exemples: participar en el taller de l'hort (ser l'encarregat, actiu que fomenti la relació)
- Estratègies d'aprenentatge autodirigit: estratègies que permeten planificar, realitzar i controlar tasques així com regular i modificar la pròpia conducta. Exemples: seqüències amb suport visual, pictogràfic .
- L'autodeterminació: es refereix a l'autosuficiència i l'autodirecció de l'individu. Potenciar el demanar o fer-li activitats amb èxit garantitzat. Reforç positiu. Que puguin triar, decidir, participar del seu aprenentatge, ús d'aplicacions per a dispositius mòbils.
- La competència social: És el resultat de la combinació de la conducta adaptativa, les habilitats socials i l'acceptació dels iguals (Jacobson i Mulick 1996). Exemples: Treballs cooperatius, apadrinament lector, per racons, tallers intercycles.

4.5 NESE derivades de discapacitat física

Els alumnes amb discapacitat motriu són aquells que presenten de forma transitòria o permanent una alteració de l'aparell motriu.

L'origen de la discapacitat motriu pot ser un funcionament deficient del sistema nerviós central, del sistema muscular, del sistema ossi o d'una interrelació de tots tres sistemes, que dificulta o impossibilita la mobilitat funcional d'una o de diverses parts del cos i provoca limitacions en la postura, el desplaçament i la mobilitat. En alguns casos pot anar acompanyada d'altres afectacions: sensorials (visuales i/o auditives), cognitives (de memòria, percepció, raonament), o comunicatives i lingüístiques. Aquests aspectes es poden concretar de forma diferent segons cada alumne i requerir suports de diferents graus d'intensitat.

La discapacitat motriu es concreta en noms diferents i es classifica en funció de l'origen, la durada, l'evolució, la part del cos afectada, els efectes funcionals sobre el to muscular, la coordinació de moviments...

Les necessitats d'aquests alumnes son enormement variades. Alguns d'ells sols requeriran adaptacions de l'entorn per poder accedir autònomament als diferents entorns escolars, per altres alumnes serà necessari un Pla de Suport Individualitzat que reculli mesures i suports per afavorir la comunicació i l'accés al currículum. Els serveis educatius compten amb professionals especialitzats que poden donar suport (fisioterapeutes i logopedes) per a la millor atenció educativa.

Alguns recursos que poden necessitar aquests alumnes son:

Els sistemes augmentatius de comunicació. Son formes d'expressió diferents del llenguatge oral, que s'utilitzen quan la parla no és prou eficaç. Faciliten la comunicació i el desenvolupament del llenguatge.

Inclou estratègies comunicació, recursos materials, tecnologia de suport, i proporcionen habilitats, oportunitats i recursos necessaris per participar en les interaccions socials i per accedir al currículum.

Els sistemes d'accés a l'ordinador inclouen tota mena de perifèrics, programes especials i sistemes de simulació de teclat i de ratolí per a l'accés alternatiu al programari estàndard. Permeten l'ús de l'ordinador a persones amb discapacitat motriu, fins i tot en casos d'extrema gravetat, amb l'objectiu que puguin realitzar funcions com l'escriptura, el dibuix, el joc, la formació o el treball. També fan possible l'accés a les xarxes d'informació per a la consulta i la comunicació a distància.

El joc adaptat permet al nen amb mobilitat i manipulació reduïda la participació en activitats lúdiques com ara l'activació de joguines i jocs, amb tot el que això comporta a nivell d'aprenentatge social i cognitiu.

4.6 NESE derivades de pluridiscapacitat

Es defineix la pluridiscapacitat com la disfunció severa o profunda de dos o més àrees del desenvolupament, inclou sempre dèficit cognitiu.

Els alumnes amb pluridiscapacitat acostumen a tenir trastorns neuromotors greus, amb dificultats severes en el llenguatge que afecten la intenció comunicativa, la comprensió i l'expressió, i discapacitat intel·lectual amb greus limitacions en la memòria, la percepció, el raonament, la consciència i el desenvolupament emocional. Generalment necessitaran suport en totes les àrees del desenvolupament.

Les propostes educatives poden centrar-se en:

La comunicació: a partir d'estratègies bàsiques de comunicació augmentativa, afavorint prioritàriament la demanda d'activitats, persones i/o objectes quotidians.

L'autonomia/independència: Habilitats de vida diària

L'estimulació dels sentits: vista, oïda, tacte, situació en l'espai...

L'equilibri emocional

El manteniment de la salut.

La participació en la vida social

Els productes de suport poden ajudar a l'assoliment dels objectius proposats per als alumnes. Extret de: D233 - Inclusió educativa i discapacitat motriu.

Els alumnes amb necessitats específiques de suport educatiu derivades de pluridiscapacitat necessitaran unes mesures i suports de major intensitat que es recolliran en el Pla de Suport Individualitzat.

4.7 NESE derivades de trastorns de l'espectre autista

El trastorn de l'espectre de l'autisme és un trastorn del desenvolupament que es manifesta obstaculitzant l'aprenentatge d'habilitats de comunicació i de relacions socials i la capacitat per a regular de manera flexible la conducta i el pensament.

Els efectes del trastorn varien en cada persona, el "continuum autista" reflecteix una gran diversitat de necessitats: de l'autisme greu a l'autisme d'alt funcionament.

En general es manifesten de la forma següent:

Dèficits persistents en la comunicació social i la interacció social en diferents contextos, que es manifesten en els següents àmbits (els exemples són il·lustratius, no exhaustius):

- En la reciprocitat social-emocional. Per exemple: limitacions o alteracions en l'alternança de la conversa; interessos, emocions o afectes compartits reduïts; limitacions per iniciar o respondre a les interaccions socials.
- Els comportaments de comunicació no-verbal utilitzats en la interacció social. Per exemple: pobre integració de la comunicació verbal i no-verbal; irregularitats en el contacte ocular i el llenguatge del cos o dèficits en la comprensió i l'ús de gestos; absència d'expressió facial.
- El desenvolupament, manteniment i comprensió de les relacions. Per exemple: dificultats per ajustar el comportament a diferents contextos socials; dificultat per compartir joc simbòlic o fer amics; absència d'interès pels companys.

Patrons de comportament, interessos o activitats restringits i repetitius, que es manifesten almenys en dues de les formes següents (els exemples són il·lustratius, no exhaustius):

- Moviments motors, ús d'objectes o parla estereotipats o repetitius.
- Insistència en la invariabilitat, adherència inflexible a les rutines, patrons rituals de comportament verbal i no verbal.

Fortament restrictiu, interessos fixos que són inusuals per la seva intensitat i focalització.

Hiper o hipoactivitat sensorial o interès inusual per aspectes sensorials de l'entorn.

Inclou diagnòstics d'autisme, TGD, síndrome de Asperger, trastorn desintegratiu infantil, TGD no especificat.

Cal tenir en compte:

- La interacció social, la regulació emocional i les situacions d'estrès
- La comunicació i el llenguatge
- El joc i la representació mental
- La flexibilitat del pensament i el comportament
- La interpretació de les situacions i el context
- El processament temporal
- Els aspectes sensorials

Mesures i suports addicionals

- Entorn estructurat
- Treball per rutines
- Ús de suports visuals i contextuals
- Ambients sensorialment confortables
- Utilització d'elements d'estructura i comprensió del temps: organitzadors, vinyetes (passat, present i futur)
- Suport per al treball en grup
- Organitzar i flexibilitzar el temps i els espais
- Espais de confort o racons específics
- Organització del temps d'esbarjo i activitats de lleure,...
- ...

Mesures i suports Intensius

- Estructuració d'espais facilitadors del treball individual: per exemple, racons específics
- Desenvolupament de la comunicació i el llenguatge: llenguatge oral o SAAC
- Activitats d'aprenentatge explícites la importància del treball a partir dels propis interessos tenint en compte la intervenció i la valoració quan aquests són molt restringits.
- Els suports intensius SIEI, CREDA, AIS... dependran de les necessitats de suport de cada alumne i el seu entorn

La col·laboració entre les famílies i els professionals estimula el desenvolupament global de l'alumne i ajuda en el procés de presa de decisions i d'elaboració del PI.

Permet conèixer les preocupacions i les prioritats de la família i dels docents per dirigir la intervenció cap a objectius que afavoreixin el creixement i l'adaptació de l'alumne en tots els àmbits de la seva vida.

Cada infant o jove amb TEA és únic i cada família té les seves pròpies circumstàncies i necessitats.

Per poder col·laborar amb la família i proporcionar-li el suport adequat, els professionals necessiten tenir informació sobre:

- Punts forts de l'alumne i la família.
- Preocupacions, necessitats i prioritats de la família pel que fa a l'alumne.
- Comportaments dels alumnes que tenen impacte sobre el funcionament de la família
- Les activitats de la família, les rutines, els suports i recursos dins de la família immediata i els suports familiars que proporciona la comunitat.

Els professionals poden ajudar als pares a seleccionar objectius específics que permetin ensenyar al nen habilitats que millorin la seva vida familiar. Aquests objectius haurien de poder:

- Abordar les àrees d'interès i prioritats per l'alumne, els pares i / o membres de la família.
- Tenir un impacte positiu en el funcionament de la família i no provocar una càrrega emocional.
- Ser apropiats per ser ensenyats a la llar o a en altres entorns comunitaris on participi la família.

4.8 NESE derivades de trastorn greu de conducta

Alteració del comportament no imputable a trastorn mental, que limita substancialment les habilitats d'aprenentatge, les habilitats per estructurar o mantenir relacions interpersonals satisfactòries i que comporta alguna forma de malestar subjectiu.

Tots els factors actuen de manera recíproca i en interacció. Els alumnes que presenten comportament problemàtic poden tenir diferents tipus de diagnòstic clínic o no tenir cap.

L'origen del trastorn de la conducta és multicausal, divers, com les condicions personals i contextuals que fan que es mantinguin.

Les dificultats de regulació del comportament són una forma de retard del desenvolupament que afecta a l'autocontrol emocional, l'adaptabilitat, la flexibilitat cognitiva, l'afrontament a l'adversitat i a l'estrès i a la resolució de problemes.

Les conductes reiterades, disruptives, desafiantes,... Són l'expressió d'un malestar que l'alumne no pot resoldre per la via del pensament (Inflexibilitat).

Els infants amb dificultats de regulació del comportament tenen problemes per exigir-se a ells mateixos i posar-se a prova en tasques que, progressivament, es fan més difícils. Són alumnes que necessiten aquesta tutoria resilient i temps per aconseguir-ho, sense pressa. El punt de partida podria ser el fet de creure en les seves possibilitats, que siguin conscients que per al mestre són persones importants, alumnes únics, reconeguts, i que lluny d'excloure'ls pel seu comportament, el que vol el mestre és ajudar-los

4.9 NESE derivades de trastorns mentals

Alteracions emocionals, cognitives o del comportament que afecten els processos psicològics bàsics, que dificulten l'adaptació de la persona a l'entorn cultural i social i que creen alguna forma de malestar subjectiu.

És important que els infants i els joves puguin:

- Mantenir relacions personals satisfactòries.
- Progressar en el seu desenvolupament psicològic.
- Jugar i aprendre d'acord amb la seva edat.
- Desenvolupar el sentit ètic i moral.
- Afrontar un cert grau d'incertesa i d'angoixa psicològica.
- Tenir un sentit clar de la seva identitat i autoestima.

La identificació i la intervenció en situacions de risc per a la salut mental han de tractar-se d'una forma esglaonada, organitzant estratègies i utilitzant instruments adequats per a la seva detecció i desplegant intervencions ajustades a les necessitats dels alumnes i de les seves

famílies

La detecció precoç és fonamental per garantir que les intervencions educatives i terapèutiques esdevinguin eficaces i duradores.

La intensitat i diversitat d'actuacions educatives i terapèutiques han d'ajustar-se i personalitzar-se a les necessitats de cada alumne amb l'objectiu d'estructurar una intervenció integral i sistèmica.

Les mesures universals del sistema educatiu de promoció de la salut mental i prevenció del trastorn mental i de la conducta han d'adoptar una visió comprensiva del benestar emocional i social. Pot ser necessària la participació del Centre de Recursos Educatius per a Trastorns del Desenvolupament i de la Conducta (CRETDIC) per a complementar la tasca d'assessorament, orientació i formació als serveis educatius i als equips docents.

Un suport adreçat a alumnat amb trastorn mental que necessita suport intensiu són les Aules Integrals de Suport (AIS).

4.10 NESE derivades trastorns de l'aprenentatge i la comunicació

Els trastorns d'aprenentatge interfereixen en la vida escolar de l'alumne, provocant que el seu rendiment acadèmic estigui per sota de les seves capacitats, de la mateixa manera poden dificultar les relacions amb els companys, repercutir negativament en la seva autoestima i en les relacions familiars. Aquestes dificultats es manifesten com una condició permanent, si bé van evolucionant al llarg de les diferents etapes educatives.

4.10.1 Comunicació i llenguatge:

Els trastorns d'aprenentatge derivats de dificultats específiques en l'aprenentatge de la lectura i escriptura que presenten alguns infants amb intel·ligència, motivació i escolarització adequades.

Dos dels trastorns amb més prevalença són Dislèxia i Trastorn específic del llenguatge (TEL).

Dislèxia: Les repercussions canvien al llarg de la vida però sempre són presents, en major o menor grau. En molts casos, amb certs suports, es poden compensar per permetre una lectura i escriptura funcional, encara que els comportarà més esforç.

La dislèxia és un trastorn de base genètica que, segons diversos estudis, afecta entre un 5 i un 17% de la població, sense diferències significatives entre ambdós sexes.

Està comprovat en recerques que els problemes durant l'embaràs o el part, el mètode d'ensenyament de la lectura i l'escriptura, la manca de motivació, es pautes educatives poc apropiades, o l'ús de tauletes, mòbils o videojocs no són la causa de la dislèxia.

Aquests alumnes solen obtenir puntuacions dins de la normalitat en totes les funcions cognitives a excepció de la lectura i de l'escriptura, i poden tenir especials capacitats en tots aquells àmbits que requereixin components de creativitat.

Hi ha cert consens en determinar alguns aspectes compromesos:

- Consciència fonològica
- Memòria de treball verbal
- Rapidesa de denominació
- Fluïdesa verbal

Amb la resposta educativa es tracta d'enriquir els programes de classe, mesures i suports universals, perquè surtin beneficiats tots els alumnes i, en especial, els que presenten dificultats. En aquest cas caldria fer un treball fonològic sistemàtic i facilitar activitats i experiències per desenvolupar les habilitats de parla i d'escolta i de consciència fonològica.

A més de donar resposta a tots els alumnes, alguns requeriran un suport addicional que es pot donar en petit grup o a nivell individual; basat en programes de classe però amb activitats adequades i ajustades per assegurar el progrés de tots els alumnes..

Per aquells que requereixen una adaptació personalitzada i adequada a les seves dificultats parlarem d'un pla de suport individualitzat (PI) que es duria a terme de forma intensiva i durant un temps determinat, per facilitar l'accés a la llengua escrita i donar recursos compensatoris a alumnes dislèctics de diagnòstic tardà.

TEL: El trastorn específic del llenguatge (TEL) és un alteració en l'adquisició i el desenvolupament del llenguatge oral que inclou afectacions en un o en diversos components del llenguatge i que pot afectar a la comprensió i/o l'expressió en diferents graus de severitat. En l'actualitat, no hi ha consens en la denominació i classificació del TEL.

Cal tenir en compte:

- El vocabulari
- Les estructures de la frase
- El discurs
- Les relacions socials
- L'aprenentatge

Es caracteritza per un reduït vocabulari (coneixement i ús de les paraules), no sempre realitzen errors fonològics, estructures de frase limitades (habilitat per organitzar les paraules seguint les regles de la gramàtica i la morfologia), dificultats en el discurs (habilitat per usar i connectar el vocabulari, connectar frases o descriure un tema o una sèrie d'esdeveniments o mantenir una conversa. També té repercussió en les relacions socials.

Respecte de l'aprenentatge presenten:

- Dificultats persistents en el llenguatge oral i escrit
- Discrepància entre el nivell de llenguatge i la resta de les seves capacitats
- Dissociació llenguatge espontani i quan requereix esforç
- A nivell escrit sobretot la repercussió la trobem en comprensió lectora

Específicament les dificultats es poden mostrar en diferents components: Fonologia, morfosintaxis, semàntica, pragmàtica.

El suport a l'alumnat amb TEL:

- Identificar, amb la col·laboració de l'EAP, les necessitats educatives d'aquest alumnat
- Col·laborar en la concreció de la resposta educativa amb els tutors/es i en els PI, quan l'alumne ho requereixi, en la preparació d'activitats i materials didàctics que facilitin l'aprenentatge d'aquest alumnat i la seva participació en les activitats del grup classe ordinari..
- Col·laborar en el seguiment i avaluació d'aquest alumnat.
- Intervenció específica a tenir en compte a nivell general en alumnes amb alteracions de llenguatge
- Millorar en la interacció per a facilitar la comunicació i la producció
- Treball coordinat d'especialistes-escola-família
- Treballar partint de les activitats quotidianes (rutines, festes, activitats concretes,...) per anar concretant en el més específic (fonologia, sintaxi, denominació i pragmàtica)
- Reeducació individual (mesures i suports intensives) però assegurant les mesures i suports universals i addicionals

- Treball emocional i relacional
- Treball específic dels mòduls del llenguatge:
- Fonologia:
 - Millorar consciència fonològica
 - Adquisició fonètica (punt articulació)
 - Morfosintaxi (comprensió i expressió):
 - Treballar consciència morfosintàctica
 - Fomentar ús fenòmens gramaticals
 - Incorporar elements imitats per regular l'organització de les paraules i oracions.
 - Millorar estructures de les oracions
 - Semàntica (comprensió i expressió):
 - Activar relacions lèxiques
 - Ampliar coneixement del significat
 - Augmentar volum vocabulari
 - Categorització
 - Associació
 - Pragmàtica (eina ús social):
 - Millorar discurs conversa
 - Bona qualitat comunicativa
 - Millorar funció comunicativa
 - Perfeccionar la prosòdia

4.10.2 Matemàtica

Els trastorns d'aprenentatge derivats de dificultats específiques que condicionen l'aprenentatge relacionat amb l'àmbit matemàtic.

Presenten diferents maneres de processar els números i conceptes matemàtics, que dificulten l'adquisició de les destreses matemàtiques bàsiques.

L'alumnat amb discalculia necessita més temps i experiències per adquirir habilitats sobre el funcionament del sistema numèric. De vegades passen a conceptes abstractes abans de comprendre els bàsics.

Cal tenir en compte:

- L'adquisició de l'aprenentatge matemàtic és un procés actiu
- Els coneixements previs "no formals" constitueixen la base per a l'adquisició d'aprenentatges nous
- Es poden distingir dos tipus de coneixements matemàtics: els declaratius i els procedimentals
- Resulta necessari automatitzar els procediments
- Cal treballar l'aplicació d'un mateix concepte en diferents contextos
- L'anàlisi dels errors sistemàtics de l'alumne posen en evidència les estratègies utilitzades pel mateix
- Les experiències negatives a nivell de matemàtiques viscudes amb anterioritat dificulten l'adquisició de nous conceptes matemàtics.

4.10.3. Trastorn per dèficit d'atenció.

El trastorn per dèficit d'atenció amb o sense hiperactivitat (TDAH) és un trastorn

d'origen neurobiològic que s'inicia a l'edat infantil. Es caracteritza per un nivell d'impulsivitat, activitat i atenció no adequats a l'edat de desenvolupament.

La classificació ajuda a poder ajustar les mesures i suports necessaris per a cada alumne.

Subtipus:

- Tipus inatent: Poden presentar: Descuits o oblitats persistents. Comportaments al marge de la tasca que han de fer. Tendència a la distracció. Un estil cognitiu lent i dificultats d'aprenentatge.
- Tipus hiperactiu/impulsiu: Poden presentar: Moviments motors excessius. Impulsivitat verbal i/o conductual. Comportament problemàtic.
- Tipus combinat: Combinació dels dos tipus

Aquestes manifestacions conductuals es produeixen en tots els entorns: la família, l'escola o l'institut i altres contextos socials.

Consideracions que poden ajudar els equips docents a prendre decisions organitzatives i metodològiques que afavoreixin intervenir positivament amb l'alumnat amb TDAH:

- Intensificar la col·laboració de tot l'equip docent i l'assumpció de pautes comunes.
- Intensificar el traspàs d'informació relativa a l'alumne un cop finalitzat el curs amb l'objectiu de preparar l'inici del següent.
- Extremer les mesures que ens ajudin a gestionar l'aula de tal manera que afavoreixin el treball autònom de l'alumnat i creïn un clima emocional positiu.
- Tenir cura de la tutoria de grup per ajudar a la comprensió del TDAH, així com per afavorir la participació activa i positiva de tot l'alumnat en el treball i les tasques quotidianes.
- Utilitzar ajuts visuals per ordenar i guiar les tasques d'aprenentatge, així com les transicions i espais d'esbarjo.
- Intervenir positivament. Les intervencions positives són les que van destinades a identificar les fortaleces dels infants i a estimular-les per afavorir el desenvolupament de les

4.11 NESE derivades de situació de malaltia

El diagnòstic d'una malaltia pot comportar un període d'hospitalització i/o de convalescència que suposa canvis en la vida quotidiana dels infants, els adolescents i les seves famílies.

Per aquest motiu, el Departament d'Ensenyament estableix mesures i suports addicionals que procurin normalitzar i garantir la continuïtat dels aprenentatges de l'infant o adolescent, així com la seva vinculació amb el seu centre educatiu.

Aquests suports es concreten en:

- **Aules hospitalàries:** Els infants o joves que a causa d'una malaltia requereixen una hospitalització i no puguin seguir temporalment els estudis en el seu centre educatiu, poden rebre atenció educativa a les aules hospitalàries, on se'ls ofereixen activitats específiques adaptades a l'estat clínic i al temps d'estada. Actuacions i funcions dels docents:
 - Atendre les necessitats educatives dels infants i els adolescents per donar continuïtat al seu procés educatiu en col·laboració amb l'alumne i les famílies.
 - Col·laborar amb els docents del centre educatiu d'origen per tal de donar continuïtat, sempre que sigui possible, al mateix pla de treball i vetllar conjuntament per l'aprenentatge de l'alumne/a, la comunicació amb els seus companys, i la seva reincorporació al centre.

- Aprofitar les possibilitats de l'entorn sanitari i la situació d'ingrés hospitalari per incidir i treballar en temes d'educació per a la salut.
 - Col·laborar amb la resta de serveis de l'hospital per a una millor i més completa atenció a l'infant.
 - Donar un caràcter positiu i un contingut formatiu als temps lliures durant l'estada a l'hospital.
- **Aules en hospitals de dia per a adolescents:** Els Hospitals de dia per a adolescents són unitats assistencials d'hospitalització parcial on s'hi engloben diferents recursos terapèutics i educatius que permeten atendre adolescents en situació de crisi, quan no és possible fer-ho en règim ambulatori. Aquest tipus d'assistència, integrada en la comunitat, possibilita a l'adolescent mantenir els seus vincles familiars i socials. La tasca dels docents forma part del pla terapèutic individual que recull les necessitats globals de cada noi i noia, té la finalitat de garantir la continuïtat dels seus aprenentatges, mantenir la vinculació amb el seu centre educatiu i acompanyar a cada alumne i llurs familiars durant el procés d'intervenció educativa. Les funcions principals dels docents a l'Hospital de dia:
- Elaborar i aplicar el programa terapèutic individual de cada noi/a juntament amb la resta de l'equip.
 - Concretar el pla de treball de l'alumne/a d'acord amb el centre educatiu per tal que aquest/a pugui mantenir la vinculació amb el seu centre, tant com sigui possible, i fer el seguiment del seu progrés.
 - Coordinar-se amb els centres educatius, els equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP) i la Inspecció d'Educació.
 - Orientar l'alumnat en la continuïtat dels estudis o en el món laboral i fer-ne l'acompanyament a l'hora de l'alta, en coordinació amb l'EAP i els professionals de l'Hospital de dia.
- **Atenció educativa domiciliària:** L'alumnat en edat d'escolaritat obligatòria en situació de convalescència per raó de malaltia que no pugui assistir al seu centre educatiu durant un període superior a 30 dies, podrà rebre atenció educativa al domicili familiar. Un docent del Departament d'Ensenyament es desplaçarà al domicili per assegurar la continuïtat dels aprenentatges. L'equip docent del centre on està matriculat l'alumne, amb l'assessorament, si escau, de l'EAP, elaborarà la proposta curricular que ha de desenvolupar l'alumne/a durant aquest període. El professor/a tutor/a ha de fer el seguiment de la seva evolució amb el professor/a que l'atengui al seu domicili i, si és el cas, amb el que l'atengui al centre hospitalari. Així mateix, el docent que realitzi l'atenció domiciliària ha de coordinar-se amb el/la docent tutor/a designat pel centre educatiu i, si escau, les i els docents del centre hospitalari, amb la finalitat de fer el seguiment del procés d'aprenentatge de l'alumne/a. Per sol·licitar aquesta atenció, els pares, mares o tutors d'aquests alumnes han de presentar una sol·licitud al centre docent on està matriculat el seu fill o filla, acompanyada de l'informe mèdic en què consti la previsió aproximada del temps que l'alumne/a no podrà assistir al centre docent. Les sol·licituds es poden presentar en qualsevol moment del curs escolar.

Els alumnes que estan atesos en centres del Departament de Salut o en atenció educativa domiciliària, que no poden assistir als centres educatius regularment per un temps llarg, han de tenir un pla de suport individualitzat elaborat per l'equip docent del centre educatiu.

És imprescindible la coordinació entre els diferents agents implicats en el procés educatiu: els professionals del centre educatiu, els docents de l'hospital i/o el domicili familiar, amb l'infant

i la família.

Així, podem garantir una atenció integral que s'ajusti a les necessitats dels infants i adolescents i un entorn que ajudi a normalitzar al màxim la seva vida.

4.12 NESE derivades de desavantatge educatiu

Són aquelles situacions degudes a la incorporació tardana al sistema educatiu o derivades de situacions socioeconòmiques especialment desfavorides.

a) Incorporació tardana: incorporació inicial de l'alumne al sistema educatiu, en un moment posterior a l'inici de l'educació primària, en els darrers vint-i-quatre mesos o, excepcionalment, quan s'hi ha incorporat en els darrers trenta-sis mesos i procedeix d'àmbits lingüístics i culturals allunyats.

b) Situacions socioeconòmiques especialment desfavorides: situacions familiars, socials, culturals o econòmiques de desavantatge social que requereixen recursos addicionals per garantir el benestar de l'alumne i el seu desenvolupament òptim en el sistema educatiu. Aquestes situacions familiars, socials, culturals i econòmiques interfereixen en l'adquisició dels aprenentatges.

La resposta educativa ha de donar-se en la Comissió social. Espai interdisciplinari que sorgeix de la Comissió d'Atenció a la Diversitat, en què es recullen les demandes detectades a l'escola o en altres serveis sobre problemàtiques socials que es manifesten, i que fa una anàlisi i reflexió per tal de consensuar la intervenció i establir un procés de seguiment.

Cal superar el simple traspàs d'informacions, demandes o derivacions i acostar-se a un model de coresponsabilitat entre els diferents professionals implicats, a fi d'orientar-se cap als objectius següents:

- Donar suport a la tasca socioeducativa.
- Recollir i compartir informacions respecte a situacions socials i familiars que afecten el desenvolupament integral i escolar de l'alumne, i analitzar conjuntament aquestes situacions.
- Acordar i planificar la intervenció dels professionals de la Comissió per afavorir la millor escolarització dels menors en situacions socials o familiars desfavorides o de risc social.
- Fer un seguiment de les actuacions portades a terme.
- Planificar accions preventives individualment, en grup o en comunitat.
- Generar propostes de millora adreçades a les instàncies pertinents (plans educatius d'entorn, EAIA, comissions d'absentisme...) i altres agents socioeducatius del territori.

Els equips de llengua, interculturalitat i cohesió social (ELIC): equips de docents que donen suport al professorat en l'atenció a la diversitat relacionada amb l'alumnat especialment procedent de la immigració o amb l'alumnat amb risc d'exclusió social, en l'àmbit dels centres educatius i els plans educatius d'entorn

L'equip d'assessorament psicopedagògic elabora un informe global dels alumnes que presenten necessitats específiques de suport educatiu derivat de situacions socioeconòmiques o socioculturals desfavorides i que impliquen actuacions educatives de suport en el centre i que es recolliran en el pla de suport individual (PI)

4.13 Alumnes nouvinguts

Es considera alumne/a nouvingut l'alumne/a que s'ha incorporat per primera vegada al sistema educatiu, en un moment posterior a l'inici de l'educació primària, en els darrers vint-i-quatre mesos o, excepcionalment, en els darrers trenta-sis mesos si procedeix d'àmbits lingüístics i culturals molt allunyats del nostre.

Davant el xoc emocional que en aquest alumne o alumna pot representar l'arribada a un entorn social i cultural completament nou, el centre preveu mesures específiques per tal que pugui sentir-se ben acollit i percebre el respecte de la comunitat educativa envers la seva llengua i cultura ([veure pla d'acollida](#)). Cal organitzar els recursos i estratègies adequats perquè, el més ràpidament possible, pugui seguir amb normalitat el currículum i adquirir l'autonomia personal dins l'àmbit escolar o social.

Hem de donar una resposta personalitzada per garantir l'aprenentatge de la llengua, l'accés al currículum comú i els processos de socialització d'aquest alumne/a, i establir els criteris metodològics i els materials curriculars que facilitin la integració a les aules ordinàries des del primer moment.

Actualment no disposem d'aula d'acollida, però des de la tutoria i tots els reforços possibles, s'ha de facilitar un marc de treball obert que permeti una atenció emocional i curricular personalitzada i un aprenentatge intensiu de la llengua catalana i proporciona a l'alumne/a nouvingut una atenció adequada a les necessitats i progressos relacionals i lingüístics, com a complement el treball del grup classe al qual estigui adscrit.

La metodologia emprada ha de tenir en compte l'organització dels aprenentatges de manera globalitzada, l'existència d'activitats funcionals, el foment del treball cooperatiu i l'establiment de relacions personals positives, sempre tenint com a punt de referència ajudar els alumnes a accedir als currículums de totes les àrees en les millors condicions possibles.

És convenient que l'horari dels suports no interfereixi en les àrees que l'alumne/a nouvingut pot compartir amb els companys de classe i que la durada de l'assistència vagi disminuint a mesura que avanci en els aprenentatges. Cal la interacció amb la resta dels alumnes del grup classe per facilitar el seu procés de socialització. Un alumne/a nouvingut a l'aula ordinària demana molta coordinació i una atenció educativa que incrementi progressivament els aprenentatges normalitzats, però amb el suport suficient per assegurar l'èxit escolar.

Els recursos emprats han d'estructurar-se de manera flexible, en funció de les necessitats dels alumnes que ha d'atendre. Això implica la possibilitat d'atendre alumnes en grups diversos en funció de la seva escolarització prèvia, la seva llengua d'origen o altres característiques que puguin determinar necessitats educatives específiques diferenciades.

Correspon al tutor o tutora del grup classe ordinari, com a responsable del seguiment dels alumnes, vetllar especialment pel progressiu assoliment de les competències bàsiques de l'alumne/a.

L'aprenentatge de la llengua de l'escola és una de les primeres necessitats de l'alumne/a que, sense conèixer-la, s'incorpora als centres educatius de Catalunya. Per això, a més de les activitats docents dedicades directament a l'ensenyament de la llengua catalana, tota la comunitat educativa ha de vetllar especialment per facilitar-ne l'aprenentatge.

L'especificitat del procés d'aprenentatge d'aquest alumne/a, sovint incorporat durant el curs escolar, amb situacions singulars fruit de la diversitat d'edats, procedències i processos

d'escolarització previs i el fet de compartir el temps amb altres estructures de suport i l'aula ordinària, fa necessària l'elaboració d'un pla individualitzat.

Aquest document ha de recollir la informació obtinguda amb l'avaluació inicial de l'alumne/a nouvingut, ha de prioritzar les necessitats educatives a treballar i ha d'establir els mecanismes de planificació, seguiment i avaluació del procés d'acceleració del seu aprenentatge, que li ha de permetre incorporar-se plenament, al més aviat possible, a la dinàmica habitual del seu grup classe de referència. I tot això s'ha de fer tenint en compte la diversitat dels alumnes i la corresponsabilitat de tots els agents que intervenen en el seu aprenentatge i l'aplicació de criteris de coherència pel que fa a la planificació curricular de les àrees.

Els plans individualitzats han d'explicitar les característiques o situació de l'alumne/a, les prioritats educatives, la proposta curricular i els emplaçaments en què es durà a terme, així com els criteris per al seguiment i l'avaluació dels aprenentatges d'aquests alumnes. Cal preveure la dotació dels suports necessaris amb tots els recursos del centre per als alumnes amb una escolarització prèvia deficient.

L'avaluació dels processos d'aprenentatge dels alumnes nouvinguts s'ha de dur a terme amb relació als objectius del seu pla individualitzat i a les adaptacions realitzades del currículum.

L'avaluació ha de ser contínua, amb observació sistemàtica i visió global del seu progrés d'aprenentatge, integrant les aportacions i les observacions efectuades en cada una de les àrees.

El tutor/a de l'aula ha de ser el referent més clar per a l'alumne/a nouvingut, però la resposta que s'ofereix a aquest alumne/a per a la seva plena integració al centre és responsabilitat de tota la comunitat escolar.

Corresponen al tutor/a de l'aula amb el suport del DOP les funcions següents:

- Coordinar l'avaluació inicial i col·laborar en l'elaboració del plans individualitzats i, si escau, de les adaptacions curriculars, d'acord amb les necessitats educatives de cada un dels alumnes respecte al seu procés d'ensenyament i aprenentatge.
- Planificar recursos i actuacions, programar les seqüències d'aprenentatge, aplicar les metodologies més adequades i avaluar processos i resultats.
- Aplicar metodologies i estratègies d'immersió lingüística per a l'adquisició de la llengua.
- Facilitar, en la mesura que sigui possible, l'accés dels alumnes nouvinguts al currículum ordinari.
- Promoure la integració dels alumnes nouvinguts a les seves aules ordinàries de referència.
- Col·laborar en la sensibilització i introducció de l'educació intercultural en el procés educatiu dels alumnes nouvinguts.
- Coordinar-se amb els professionals especialistes dels serveis educatius.
- Participar en les reunions dels equips docents i comissions d'avaluació, per coordinar actuacions i fer el seguiment dels alumnes a fi d'assegurar la coherència educativa.

La incorporació dels alumnes procedents de sistemes educatius estrangers en qualsevol dels cursos de l'educació primària s'ha de fer tenint com a referents la seva edat i els coneixements i les possibilitats de progrés que el centre observi en el procés d'acollida.

Si les circumstàncies ho aconsellen, es pot finalitzar un pla individualitzat en qualsevol moment i abans del temps inicialment previst, a proposta del tutor o tutora de l'alumne/a o del coordinador/a del pla i amb l'acord de l'equip que el porta a terme i escoltada la família. Si és a demanda dels pares, mare o tutors legals, la comissió d'atenció a la diversitat, o òrgan equivalent, del centre estudia la sol·licitud raonada de la família i el tutor/a-coordinador/a informa el director/a de la conveniència de continuar o no amb el pla individualitzat de l'alumne/a. La decisió motivada de finalitzar anticipadament un pla individualitzat l'ha de prendre i signar el director/a, hi ha de constar el coneixement de la família i es farà constar en el document del pla i en l'expedient acadèmic de l'alumne/a.

5 Serveis i Recursos

5. 1. Comissió d'Atenció a la Diversitat

La Comissió d'Atenció a la Diversitat del centre (CAD) és una estructura organitzativa que té com a objectiu principal proposar l'organització i la gestió de les mesures i els suports per atendre tot l'alumnat del centre. La proposta de mesures organitzatives s'ha de fer tenint en compte les necessitats de l'alumnat i la CAD ha de vetllar per fer-ne el seguiment i l'avaluació, per tal d'anar ajustant les mesures, així com ha de promoure la reflexió en matèria d'atenció a la diversitat.

La Comissió d'Atenció a la Diversitat actua com a òrgan col·legiat i coordinat amb el Claustre, i gestiona els recursos metodològics i curriculars del centre.

Objectius:

- Concretar els criteris i les prioritats que el centre estableix per a l'atenció a la diversitat dels alumnes.
- Dissenyar i fer el seguiment de les mesures i els programes que es duguin a terme per atendre la diversitat de les n.e.e. de l'alumnat.
- Acordar els criteris bàsics d'atenció a la diversitat del centre a partir de les propostes de cadascun dels professionals i recollint les necessitats dels cicles i de l'equip docent.
- Prioritzar les necessitats de suport de l'alumnat i establir els criteris d'atenció, optimitzant els recursos propis.
- Posar en comú les dificultats que sorgeixen a les aules en relació amb la diversitat i els alumnes que troben barreres en l'aprenentatge i la participació
- Identificar els circuits de comunicació per a la gestió de les demandes del professorat i per al retorn de la informació al professorat
- Realitzar el seguiment i la coordinació amb altres especialistes externs al centre.
- Col·laborar a través del diàleg i de la construcció compartida en la creació d'un marc de referència comú en l'àmbit del centre a fi d'avançar cap a l'escola inclusiva i en les respostes i formes de suport que s'ofereixen a tot l'alumnat

Composició de la Comissió d'Atenció a la Diversitat (CAD):

- El director o directora o un altre membre de l'equip directiu,
- Membres del DOP Departament d'orientació

- La professional de l'Equip d'Assessorament i Orientació psicopedagògica (EAP) que intervé en el centre
- Els coordinadors de cicle o altres professors que el centre consideri convenient

Periodicitat en la reunió

Setmanal amb els membres del DOP i trimestral amb la resta d'integrants, a principi de curs s'establirà un calendari de reunions.

Un dels professionals de la CAD s'encarregarà de realitzar un ordre del dia, amb les aportacions de temes a tractar dels diferents professionals del centre.

Després de cada reunió de la CAD es realitzarà una acta que recollirà tots els temes tractats i els acords.

Al principi de curs i a final de cada trimestre es realitzarà una reunió de la CAD. En aquestes es valoraran les mesures d'atenció a la diversitat emprades i les noves propostes. També es revisaran les graelles de seguiment – reforç, desdoblament-.

A final de curs, a la comissió, es compartiran les propostes d'atenció a la diversitat pel curs següent fetes des de les diferents tutories i des de la comissió d'educació especial.

A l'octubre han d'estar fetes les propostes dels PI noves i de cursos anteriors.

Les noves demandes es vehicularan a través de la CAD, sempre i quan sigui possible.

És funció de la CAD, mantenir actualitzades les dades respecte les n.e.e i els recursos per atendre-les.

5.2 Comissió Social

La comissió social és un espai interdisciplinari, que sorgeix de la Comissió d'Atenció a la Diversitat i on es recullen les demandes detectades a l'escola o en altres serveis, sobre problemàtiques socials que s'hi manifesten, i on es fa una anàlisi i reflexió per tal de consensuar el diagnòstic, delimitar la intervenció i establir un procés de seguiment.

No és un simple traspàs d'informacions, de demandes o derivacions, sinó que es tracta d'un model de corresponsabilitat entre els diferents professionals implicats.

Els objectius de la comissió social són els següents:

- Donar suport a la tasca socio-educativa.
- Recollir i compartir informacions respecte situacions socials i familiars que afecten el desenvolupament integral i escolar de l'alumne/a, analitzant conjuntament aquestes situacions.
- Acordar i planificar la intervenció dels professionals de la comissió per afavorir la millor escolarització dels menors en situacions socials i/o familiars desfavorides i/o de risc social.
- Fer un seguiment de les actuacions portades a terme.
- Planificar accions preventives individualment, en grup i/o comunitat.

- Generar propostes de millora, adreçades a les instàncies pertinents (plans educatius d'entorn, EAIA, comissions d'absentisme...) i altres agents socioeducatius del territori.
- Tenir criteris per a la prioritització dels ajuts i beques.

La CAD (Comissió d'Atenció a la Diversitat) recull les propostes per treballar a la Comissió Social del conjunt de situacions socials que els tutors han detectat dins de l'escola en les quals s'ha fet una feina prèvia al centre i no ha reeixit.

La resta dels participants de la Comissió Social (Serveis Socials Bàsics, EAP, Salut...) també aporten propostes per treballar a la Comissió. La Comissió Social les analitza, estableix objectius i planifica la intervenció de les reunions amb els centres educatius i segons la periodicitat establerta (habitualment en sessions trimestrals) . És recomana fer la planificació de la temporalitat a principi de curs.

En alguns casos es pot acordar el plantejament de sessions monogràfiques, en què participin més professionals (centres oberts, Justícia, centres residencials d'acció educativa (CRAE) i altres).

La Comissió Social ha de ser una reunió operativa i àgil, ja que s'estableixen objectius i plans de treball de cada situació plantejada. Per tant, cal prioritzar la participació dels professionals implicats en el cas, que poden ser:

- Personal de l'equip directiu del centre educatiu.
- Altres professionals que consideri convenient la CAD (mestres d'educació especial, integradors socials, mestres d'aula d'acollida...)
- Professionals dels serveis educatius de zona: psicopedagog/a i/o treballador/a social dels serveis educatius, ELIC,...,
- Professionals dels serveis socials bàsics municipals.
- Institucions municipals, comarcals,.. i altres professionals que tinguin rellevància en els temes i/o casos tractats.

És important comptar amb un referent de centre responsable de dinamitzar la comissió social. Normalment és la coordinadora del Departament d'Orientació del centre.

Funcions dels referents socials dels centres (membre de l'equip directiu):

- Recollir demandes dels centres a través de la CAD i de les coordinacions.
- Vetllar pel cas dins el centre.
- Vetllar pel bon funcionament del circuit.
- Recollir demandes i necessitats de formació, sensibilització i informació per als professors i/o mestres.
- Crear cultura de treball en xarxa.

- Retorn de la informació i dels acords que s'han pres en el si de la comissió als tutors i altres agents educatius. Destaquem la importància d'implicar els tutors i fer-los partícips de la tasca que duen a terme les comissions socials.
- Referent del centre en la xarxa municipal d'infància.
- Referent per als serveis socials

Destaquem la importància que aquestes funcions siguin consensuades.

- Vetllar perquè la informació del cas i del treball arribi al centre.
- Recollir demandes dels de serveis socials i altres agents de l'entorn.
- Vetllar pel cas fora del centre.
- Vetllar pel bon funcionament del circuit.
- Crear cultura de treball en xarxa.

Els criteris per portar una situació socioeducativa a la comissió social són els següents:

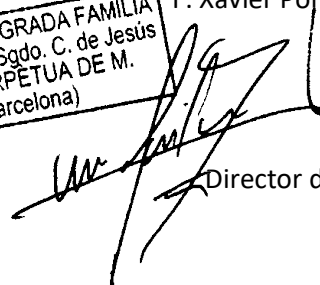
- El principal criteri és l'existència de dificultats socials i/o familiars que s'observen a partir de diferents indicadors i que afecten el desenvolupament del menor, la qual cosa, requereix d'un treball conjunt de tots els serveis per la seva complexitat.
- Prèviament els serveis que detecten la situació (escola, serveis socials...) han d'haver activat els seus recursos més propers a l' alumne i a la família per trobar vies de solució. ([Annex 4 Full demanda EAP Socials](#))

Es considera convenient fer arribar una llista als participants, amb antelació, sobre els casos d'interès per treballar a la comissió, un ordre del dia. En tots els casos, per tal de fer el seguiment, es recullen en el mateix moment els acords i tothom se n'emporta una còpia. Ajuda a intervenir conjuntament. Es proposa també fer acta / graella d'acords consensuats. Entre sessions de comissió també acostumen a haver-hi altres coordinacions per fer seguiment dels casos. Al final de cada curs és adient fer una avaluació del funcionament de la Comissió Social amb propostes de millora per al curs vinent.

Santa Perpètua de Mogoda, 1 de setembre de 2020

Lídia Sanchez Palomo

Cap departament Orientació

 F. Xavier Portal Torices

Director del centre